سید مختار دریا

نویسنده: نظیفه حبیبی

تاریخ انتشار: 16 Khordad 2585 باستانی برابر با June 6, 2026 میلادی

مختار دریا، دهم جدی سال ۱۳۳۰ خورشیدی، برابر با نخستین روز ژانویه ۱۹۵۱ میلادی، در گذر اندرابی شهر کابل چشم به جهان گشود. او ششمین فرزند خانواده‌ای فرهنگی بود و پدرش نام «سید مختار» را بر او نهاد.

سید مختار دوران کودکی خویش را در دامان پرمهر والدین گرامی سپری کرد. پس از گذراندن دورهٔ کودکستان، راهی مکتب عالی نجات شد و زیر نظر ارشادات استادان آنجا، همراه با راهنمایی‌های پدر بزرگوارش و نیز برادر ارشدش، مرحوم حبیب‌الله بهجت، از نویسندگان و شاعران نام‌آشنای آن روزگار، به آموزش پرداخت. در میانه‌های دورهٔ متوسطه بود که به اثر تشویق‌های برادرش بهجت، که دریچهٔ کتاب‌ها و مجلات آن زمان را به رویش گشوده بود، آرام‌آرام گام در وادی ادب و فرهنگ نهاد و شیفتگی فراوانی نسبت به آن پیدا کرد.

این علاقه چنان در او بالید که به عنوان دستیار در کتاب‌فروشی خانوادگی‌شان با نام «کتاب‌فروشی بهجت و واسعی»، هر روز پس از پایان درس‌های مکتب، به کار مشغول می‌شد. بدین‌گونه ذهنش از رهگذر مطالعه روشنی گرفت و طراوش‌های فکری‌اش نمودار شد. نخستین داستان‌های کوتاهش با عناوین «بازگشت یک سرباز»، «داغ ننگ» و «قطره‌های خون» در سال ۱۹۶۶ میلادی در مجلهٔ ژوندون کابل به چاپ رسید.

آقای مختار دریا پس از فراغت از لیسهٔ عالی نجات، به دانشگاه پولی‌تخنیک کابل راه یافت و در سال ۱۹۷۴ میلادی با دریافت سند فراغت در رشتهٔ ساختمان‌های هایدروتخنیکی، کار خویش را در وزارت آب و برق آغاز کرد. در پایان سال ۱۹۷۵ رهسپار کشور کویت گردید و در آنجا، پس از به‌دست آوردن شهادت‌نامه از دانشگاه کویت در رشتهٔ زبان عربی، به عضویت انجمن مهندسین کویت و خلیج پذیرفته شد.

ثمرهٔ پیوند او با بانو گهر نیلا، دو دختر به نام‌های مریم صدف دریا و نگینه دریا، و سه پسر به نام‌های بهرام ساحل دریا، طهماس طوفان دریا و جعفر طغیان دریا است. پس از بیست‌وپنج سال اقامت در کویت، به‌سبب اوضاع نابسامان جنگ خلیج، رهسپار کانادا گردید و در کنار هم‌میهنان خویش به زندگی ادامه داد.

جناب مختار دریا در کنار فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی خویش، عضویت انجمن فرهنگی «کاروان شعر» و «انجمن آموزش جوانان برای آیندهٔ افغانستان» در ایالات متحدهٔ امریکا را داراست. همچنان عضو «انجمن عدالت‌خواهی» و «انجمن فرهنگی علامه بلخی» در آلمان می‌باشد. افزون بر این، با نهادهای بین‌المللی همچون «انجمن حمایت از اطفال خیابانی» در کوفه و «انجمن معلولین» در مشهد نیز همکاری داشته است.

از آثار منتشرشدهٔ آقای دریا می‌توان به این‌ها اشاره کرد:

- مجموعه‌های برگزیدهٔ شعر با عناوین شکست سکوت، خروش در غربت و گلبرگ‌ها
- داستان‌های دنباله‌دار با نام‌های لالا غفور پینه‌دوز، برف‌هایی که عشق آفریدند، کاکا عثمان، قومندان شریف و رحیم‌جان شرطی.

نمونه شعر

محفل انس

در محفل ما صحبت پیمانه و جام است
افسونگری و غمزه و خمیازه مدام است

در دامگه‌ی شوخ‌وش و مست و گل‌اندام
کارِ دلِ افسرده‌ی ما نیز تمام است

آن حلقه‌ی چشم سیه و صبح بناگوش
تفسیر ز میعادگه‌ی دانه و دام است

آن سنبل خَم درخَم و افگنده بدوشش
چو هاله‌ی مهتاب دِل افروز بشام است

خون خرده بدِل دانه‌ی یاقوت ز حسرت
چون دید که لعل لب تو بر لب جام است

نرگس زرُخش رنگ پریده‌ست سحرگاه
زان چرخش مخمور نگاهت که بجام است

سر و لبِ جو قامت خَم پیش قدومت
گردیده چو آن قامتِ نازت به قیام است

هرکس که رخ چون قمرت دید به خود گفت
زین بعد، نگه بر مه‌ی نو نیز حرام است

زاهد چو به محرابِ هوس سر به سجود است
تر دامنی‌اش، زاده‌ی مفکوره‌ی خام است

گلریز بود خامه‌ی «دریا» به بهاران
تنپوشِ خیالت به برش اصل مرام است

منبع:
کتاب شکست سکوت، ۲۰۱۷ کانادا